

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15 и 6/16) и член 68 став 1 точка 7 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15 и 190/16), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А **за методологијата за управување со ризикот на задолженост** **(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/17)**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишува методологијата за управување со ризикот на задолженост со која се уредува начинот на утврдување и следење на стапката на задолженост.

2. За потребите на оваа одлука, стапката на задолженост претставува однос помеѓу:

- вредноста на капиталот, како мерка за сопствените средства на банката, утврдена согласно со главата II од оваа одлука и
- вредноста на изложеноста, како мерка за вкупната билансна и вонбилансна актива на банката, утврдена согласно со главата III од оваа одлука.

3. На термините коишто не се дефинирани во оваа одлука се применува значењето утврдено со Законот за банките и Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот (во понатамошниот текст: методологијата за адекватноста на капиталот).

II. ВРЕДНОСТ НА КАПИТАЛОТ

4. Вредноста на капиталот е еднаква на износот на основниот капитал утврден согласно со методологијата за адекватноста на капиталот.

III. ВРЕДНОСТ НА ИЗЛОЖЕНОСТА

5. Вредноста на изложеноста се утврдува како збир на:
- вредноста на билансните позиции коишто се вклучуваат во утврдувањето на активата пондерирана според кредитниот ризик, согласно со методологијата за адекватноста на капиталот, без да се пондерираат со соодветните пондери на ризичност;
 - изложеноста врз основа на финансиските деривати, утврдена согласно со точката б од оваа одлука;
 - изложеноста врз основа на генерален договор склучен со друга договорна страна со кој се опфатени репо-трансакции за продажба/купување хартии од вредност, трансакции за давање хартии од вредност на заем, трансакции за зајмување хартии од

- вредност, трансакции за кредитирање на купувањето хартии од вредност со плаќање одреден износ или трансакции со долг рок на порамнување, утврдена согласно со точката 7 од оваа одлука; и
- вредноста на останатите вонбилансни позиции, утврдени согласно со точката 8 од оваа одлука.

При утврдување на вредноста на изложеноста од ставот 1 од оваа точка, банката ги применува следниве правила:

- не се вклучуваат побарувањата коишто претставуваат одбитни ставки од основниот капитал на банката, согласно со методологијата за адекватноста на капиталот;
- побарувањата се искажуваат во нето-износ, како разлика помеѓу нивната сметководствена вредност и соодветниот износ на исправката на вредноста, односно посебната резерва, премијата или дисконтот и ефектите од промената на објективната вредност (без да се земе предвид износот на акумулираната амортизација);
- износот на побарувањата не се намалува за вредноста на обезбедувањето, без разлика на неговата форма; и
- не е дозволено нетирање на кредитите со депозитите.

6. Банката го утврдува износот на изложеноста врз основа на финансиски деривати со примена на методот на пазарна вредност, согласно со методологијата за адекватноста на капиталот.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, банката може да го користи методот на оригинална изложеност за утврдување на износот на изложеноста за договорите што се однесуваат на каматните стапки, девизниот курс или златото, само доколку за тие изложености го користи овој метод за утврдување на капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна, согласно со методологијата за адекватноста на капиталот.

7. Банката може да ги нетира позициите коишто произлегуваат од генерален договор склучен со друга договорна страна со кој се опфатени репо-трансакции за продажба/купување хартии од вредност, трансакции за давање хартии од вредност на заем, трансакции за зајмување хартии од вредност, трансакции за кредитирање на купувањето хартии од вредност со плаќање одреден износ или трансакции со долг рок на порамнување, само доколку станува збор за хартии од вредност коишто ги исполнуваат условите за финансиско обезбедување, согласно со методологијата за адекватноста на капиталот.

8. Останатите вонбилансни позиции ги вклучуваат вонбилансните побарувања коишто се вклучуваат во утврдувањето на активата пондерирана според кредитниот ризик, согласно со методологијата за адекватноста на капиталот, со исклучок на побарувањата коишто се опфатени во точките 6 и 7 од оваа одлука.

Вредноста на позициите од ставот 1 од оваа точка се утврдува со примена на факторите на конверзија, утврдени во методологијата за адекватноста на капиталот.

По исклучок на ставот 2 од оваа точка, на вонбилансните позиции со низок ризик се применува фактор на конверзија од 10%.

IV. ИЗВЕСТУВАЊЕ И ОБЈАВУВАЊЕ ПОДАТОЦИ ЗА СТАПКАТА НА ЗАДОЛЖЕНОСТ

9. Банката е должна да ја пресметува стапката на задолженост од точка 2 од оваа одлука на полугодишна основа, како просек на стапките на задолженост утврдени на крајот на секој месец од полугодието.

Банката е должна на својата интернет-страница да ја објавува стапката на задолженост од ставот 1 од оваа точка, заедно со податоци за:

- вредноста и структурата на капиталот од главата II од оваа одлука;
- вредноста и структурата на изложеноста од главата III од оваа одлука;
- износот на вкупните билансни и вонбилансни побарувања на банката, согласно со последните финансиски извештаи.

10. Банката е должна да ја известува Народната на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) за висината на стапката на задолженост според сметководствената состојба, за првото полугодие на 30 јуни и за второто полугодие на 31 декември.

Рокот за доставување на извештајот за стапката на задолженост на 30 јуни е петнаесет работни дена по истекот на периодот за кој се доставува извештајот.

Рокот за доставување на извештајот за стапката на задолженост на 31 декември е пет работни дена по истекот на рокот за доставување на неревидираниот годишен финансиски извештај.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, банката којашто е предмет на консолидирана супервизија е должна да ги достави извештаите за стапката на задолженост на консолидирана основа според сметководствената состојба за првото полугодие на 30 јуни и за второто полугодие на 31 декември, во рок од 30 дена по истекот на роковите од ставот 2 и ставот 3 од оваа точка, предвидени за доставување на извештаите за стапката на задолженост на индивидуална основа.

11. На посебно барање на Народната банка, банката е должна да изготви извештај за стапката на задолженост со состојба на друг ден и во друг рок којшто е различен од состојбата и роковите наведени во точката 10 од оваа одлука.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

12. Гувернерот на Народната банка со упатство го пропишува начинот на спроведување на оваа одлука во однос на формата на извештајот што се доставува до Народната банка и видот на податоците коишто банката треба да ги објави на својата интернет-страница.

13. Штедилниците се должни соодветно да ги применуваат одредбите од оваа одлука, имајќи ги предвид одредбите од Законот за банките и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон со кои се регулира работењето на штедилниците во Република Македонија.

14. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе почне да се применува од 1 јули 2017 година.

**О бр. 02-15/II-3/2017
27 февруари 2017 година
Скопје**

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Македонија
Димитар Богов**